

עין משפט  
נר מצוה

י"ב א מ"י פ"ב מהלכות  
נחלות הלכה ח סנה  
פסין צי טו"ע ח"מ פ'  
רעה סע"ף א;  
י"ג ב מ"י פ"א שם הלכה ח  
וסב"ב מהל' חשות הלכה  
א סנה שם ופי' מה סוד  
וטו"ע ח"ה"פ י' צ סע"ף א  
ופי' ח;  
י"ד ג מ"י פ"א מהלכות  
נחלות הלכה ח סנה שם;

ע'ר ש' איהן ק' כשאר  
 ב'רים: אמר י'ר' ר'הר  
 י'ר' מ'ן ש'ן ר'הר  
 (ל'ת) ל'ולר פ'ר מ'ה  
 א'ר'כ'ר ו'ר'ר ש'ן ש'ם  
 ב'ב'ס'ת; א'ר' מ'ר' א'ר'  
 ש'פ'מ'ר'ת; ד' ל'ולר -  
 ש'צ'ור ו'ר'ק'ר ל'ולר  
 ש'ר' א'ר'ר ל' ד'ר ש'  
 ש'ם ו'ר'ר מ'ר'ק'ר כ'נ'ג'  
 א'ר'ר ל'ר' א'נ'ס' כ'נ'ג'  
 מ'ר' א'ר'ר ש'ן ש'ם  
 ב'ב'ס'ת א'ר'ר ש'ן ש'ם  
 ש'ר'ק'ר; א'ר'ר ד'ב'רן כ'  
 ש'ר'ק'ר; א'ר'ר א'ר'ר (ו'ר'  
 ו'ר'ר ל'ר' א'ר'ר ש'ש'ר  
 ת'ח'ל'ת א'ר'ר ש'ן ר'כ'ר  
 ש'ן ש'ר'ר ל'ר' ק'ר'ם כ'ן  
 ש'ול'ר ש'ן ש'ר'ר ש'ש'ר  
 א'ר'ר א'ר'ר א'ר'ר ש'ש'ר  
 ת'ח'ל'ת א'ר'ר א'ר'ר ש'ן  
 ש'ם ש'ר'ק'ר פ' ש'ם  
 ב'ב'ס'ת; ל'ר'ר ש'ר'ר א'ר'ר.  
 מ'ש'ם א'ר'ר ש'ן מ'כ'ס'  
 א'ר'ר ש'ן ש'ם:

[illegible][illegible]

אֵלָּה מִיָּד מִיָּד שֶׁנָּסַח הַסֵּדֶר לְפָנֵינוּ

**ק"א:**

וּלְמַחֲנֵן דְּרַשְׁיָא בְּעַל מַשְׁאֵרוֹ אֵלֶּיךָ לְעֹבֵד עָלָיו בְּשֵׁי לֵאחֲרֵי וּמִיָּה  
 יִקְשֶׁה לְרַשִּׁי"א דְּלִמְאֵי אֲבָרְכֶּךָ הֵכָּה יִקְשֶׁה דְּמֻטּוֹת כִּיּוֹן דְּשִׁמְעִין  
 וּמִוֹאֵס אֲלֵי לוֹ נָתַ וּמִלָּא חֲסוֹד בְּרֵךְ יוֹרֵשׁ אַח אֲמוֹ מִיִּסּוֹף לֵיהּ מִקֵּל וּחוֹמֵר  
 בְּדָקן קוֹרֵס לָנֶת וּסְהַלָּה לָא אֲמַר דִּי כִּיּוֹן דְּמַפְרִיךְ ק"ו וּמִיָּהוּ פִּלְגָמָה  
 הִיא בְּכִידָה הֶרְגֵל (בִּצֵּק דָּף הֵה) דְּלִיכָא  
 מ"ד אֲפִילוּ הִיא בְּכִידָה דְּמִיִּפְרִיךְ ק"ו אֲמַר  
 דִּי וּמִיָּהוּ אֲפִילוּ לִמְ"ד לָא אֲמַר דִּי אֲמַר  
 יִלְיָכָא לְמִימֵר מִלְּמַחֲנֵן דְּלִמְאֵי בְּכָ"ו  
 טוֹרָה וּכְתָב לֵהּ קִרָּא: לֵוֹ שִׁשְׁשֹׁת  
 הַבְּכוֹרָה. הִסְתָּא לָא שִׁיךְ לְמִיִּפְרִיךְ  
 אֲפִילוּ בְּלֵא גֵּלָא קִרָּא לְעֵלֵי אֲלִימָא  
 ה"ט בְּכוֹרֵר שִׁנְסָא אֲלֻמָּנָה מִדְּמַכִּי  
 שִׁשְׁשֹׁסֵת בְּכוֹרָה שִׁמְעָה בְּלֵא שִׁיךְ  
 דְּלֵעֵל אֲמִי בְּכוֹרָה אֵלָּא דְּלִיכָא וּקְרָא  
 דְּלֵעֵל אֲמִי לְרַבְרָבָה (אֲמִיִּרְיֻסִּי):

**הוא** יורש איתו. משמע ליה מיעוטא מדלגא כתיב וירשה ומדכתיב אותה משמע דלון יהא וירשה אותו ועוד לגנמרי וירשה אותה מיימר דמשארן משמע תרמי דכרון שהיא וירשה אותו משמע שהיא שארן גם הוא וירשה מטעם שארן ומיכו קשה דאמאי אלתירין כלל מיעוטא דמדקפיד בסוכת הכנע וילא קפיד בסוכת האשה משמע דלניה וירשה אותו:

רַבָּא <sup>71</sup>סְבִינָא חֲרִיפָא מִפְסָקָא קְרָאִי אֱלָא אִמְר רַבָּא  
נַחֲלַת שְׁאֵרוּ לוֹ קָא סִבְר <sup>72</sup>גִּדְרֵינִי וּמוֹסִיפִין וְדוֹרְשִׁין וְהָא  
דַּתְנִיא <sup>73</sup>יִירֶשׁ אוֹתָהּ מִלְּמַד שֶׁהִבְעֵל יִירֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְהָא  
אִמְר אֵינּוּ צִדִּיק הֵרִי הוּא אֹמֵר <sup>74</sup>יִבְלֵ בֵּת יִירֶשֶׁת נַחֲ  
לָאֲחֵר מִשְׁפַּחַת וְגו' בְּהִסָּבֵת הִבְעֵל הַכְּתוּב מְדַבֵּר וְנַחֲ  
לָבֵנִי יִשְׂרָאֵל מִמָּטָה אֵל מָטָה אֹמֵר <sup>75</sup>וְלֹא תִסּוֹב נַחֲ  
אֹמֵר <sup>76</sup>וְאֵלְעֹזֵר בֵּן אֶזְרָא מֵת וְיִקְבְּרוּ אוֹתוֹ בְּגִבְעוֹת  
לְפָנֵהֶם שְׁלֹא הָיָה לוֹ לְאֵלְעֹזֵר אֱלָא מִלְּמַד שֶׁנִּשְׁאָ פָּנָיו  
וְאֹמֵר <sup>77</sup>שְׁגוֹב הוֹלִיד אֶת יָאִיד וְיֵהִי לוֹ עֲשָׂרִים וּשְׁלֹשִׁים

והא' לו דרש' ליה לגבי אב' לומר שמשפט הצבורה בנכסי האב' ולא  
בדאמזקתא משפט הצבורה כלל הוא שכלל דיו' צבורה בנכסי אב' ו  
בעל אב' ארז קור' לה צבורה קרוינ' של' קרוינ' לה מנהא' ודאמזקתא  
בעל' הוא דאמרינ' דבעל יורש ולא הס': מנהגי מיל'. דהאס' נוח  
לכתיב (בראש' ב) והיו לבשר אחד. ולא דאכתיב לעיל מיניה ואס' א  
מסקנא דמיתלא דהאב' קר' הוא דכתיב ואס' אין אחים לבארי  
דמתי' לומיכז יורש בלא אח' דהוב' שמינ' מקר' דהאב' יורש' לשאר  
למיתלא וקר' ביה נמי שאר' יורש' שהוא יורש' את אשמו' הל'  
דקר' דכתיב ונתתם את מלתו לשאר' דמיני' לן לפרשי' דבעל י  
לשאר' דמשמע שהאב' יורשת' את בעל': ונתתם את מלתו לשאר'  
והא' דאשמו' יירשה בעל': **מסקנא קר'.** שאת' מסכ' המית' ו  
מוקדס': אלא אמר רבא רבא רבא ונתתם את מלתו שאר' לו קסבר  
שמי' אחיות' הללו ו' על גב' ו' לעשותו מיב' אחת והא' לו ודרש' הכי  
קסבינא חרפת' הוא אלא פטורי' דקר' איכא לפרשי' כאילו גורעין  
מספיה' נחלת' **לשאר'.** כלומר על מי מלוי' אב' ונתתם את היורש  
שהאב' מתו בעל'. אי נמי איכא למימר דלא שכי' פיקוק קר' אלא  
פיקוקי קר' ובר' הוא כמו שכמו ונתתם את נחלת שאר' לו יורש'  
לשאר' יורש' בעל' וממילא שמעינ' דליך לגרשו ולהוסיק' ולגרשו  
דבר' ד' ישתעל': **מייס' לה.** לבעל שירש את אשמו'. יורש' אופס'.  
ממיל' ליה דרשי' דקר' לפרשי' שבעל יורש' את אשמו'. אינ' יורש'  
גריס' פירקא [דף קא:]: **כסביה בעל' הכתוב מדבר.** כלומר בשביל הס'  
ומתא' שהסב' משט' לשט' בך דבר הכתוב והקפיד' של' מתא' הס'  
בבית' שבת' ראו'ן ללמד משבת' שמעון והא' יורשת' של' הניח' אביה'  
הסב' לשט' שמעון קר' האירה מדבר' של' תורש' בת' יורש' אב' ו  
[קרי:] ודלתא' כסביה' הני' הכתוב מדבר' שכן יורש' את אמו והא'  
לאחר' אל' בעל' איכא למימר דלא ירית' ואיני' מיסב' הנחלה' לשט'  
בשביל' סביה' אלה' [ואומר:] לקמי' [סס'] מפרש' מחי' ואומר: **בגב'**  
שום קרקע אלא אס' כן ירשה ממכיו'. יורשה' [סס'] פריך' דהא'  
אס' שבו' והס' הוב' ליה למתכן' ויהי' לו וגו' אלא אלא' חזי' חזי'

[illegible]

אמר ליה רבי ינאי לשמעיה גור. משוך אחי וחזק: לים דין רוחה למינף. אלא להקשות דברים שאין צריכין כלומר דדבר קל הוא לתרוק בדלתמן: ואימא בני מילי. דאין נועל: כחבור ששאל אלמנה. שהיו לה בנים מאיש אחר היכלן לו ולא לה דהו רשעים אונן ולא רשעים אונה אצל בחור ששאל ששאל בחורה

דבר און וואונע היי נמי דשקל  
נבכמי האט פי שנים: אונז וואל אונז.  
דמי למיכתב ראשית און מלמקן  
והלכן אפילו נבכמולע דבר ראשית  
והלכן לא שטק חלק בכורה: ומקשין  
האי ראשית אונז אינטערין לדרשא  
אחרינא לאשמועינן הדבא אחר  
נפלים עילדה אמו לפניו ונחלה נפלים  
בנון נולדו מתים און פ' חיים וזה  
טולד אחריהם היי בכור נחלה דאע"ג  
ללא היי בכור לכן דבעבור רחם מלא  
רחמנא' וזה לא פטר את נחלה  
אפילו היי היי בכור נחלה דבולע  
ראשון שלכו דווה עליו אס ימות  
מלא רחמנא וזה שטולד אחר הפלים  
הוא ראשון שלכו דווה עליו אס ימות  
דכן קיימא אונז אכל נפלים קיימא  
אין לבו דווה עליהן: יא אכל נפל  
לבו דווה עליו. וזה יאה קרוי בכור  
נחלה נעשים פשוט אונז אונז  
אחרי: ואימא פשוט מילי. דממעט  
קרא דקאמיר אונז וואל אונז הי"ק אס  
הוא בכור שנשא אלאמנה דראשית אונז  
נטול פי שנים בכל אשר יאמלא און אכל  
לא אונז שש אס און אלאמנא שנשא  
בחולה דליכא אונז לחוד איני נטול  
זה פי שנים אכל היכא דהיי בס אונז  
בנון בכור שנשא בחולה אימלא מנו  
דשקל פי שנים בשלו שקל נמי פי  
שנים בשלה דהיי בכור נחלה בין  
לאז בין לאס דליכא לאוקמי מיעוט  
לדונו וואל אונז אלא בתנאי דמי  
למעוטי טפי בנון היכא דליכא ראשית  
אונז משי' דנדין: וזו משפט בכורה.

ונכסי האשה. והכא ליתא לומר הני מילי בנכסיה שגאס אלמנה דלעיל  
אל בנכסיה אשה: והאיך יורש אם אשמו. אפילו היכא דליכא כל שרי  
פילו את אמרינן שמהל יורש את אשתו הלכך ודאי לקדש כל קרוביה  
אל את אשתו ולא ממזל: אשמו. ונתתם את נחלתם לשאריו לו אשמו  
אל חסיד לאביו קאי אלא מילתא בנאפי נפשה היא. והאי דכתיב הקרוב  
כול אף היא תירשנו. דעיקר פשטיה הכי משמע ונתתם את נחלתם  
לו יורש כלומר וגם הוא יורש אתם שאריו אם תמות היא: פ' לו יורש ונתתם  
היא יורשנו דפרשיות ונתתם את נחלתם לשאריו ואת קרביה ונתתם  
קרב כבוד רחמנא אותה למעוטי שיהא לו מירשנו ואתם לגלוי ארשא  
דשה דלקמן: והא קראי לאו הכי כפיכי. דכתיב ונתתם את נחלתם  
קרוב אליו. דהקרוב קרוב קודם: אשמו יורש אשמו. מילתא אחרימי  
עשות אשמו המוקדם מאוחר והקרוב אליו שהוא מאוחר אתה עשה  
ידועין ומוסיפין ודורשין. גרע י"ו נחלתו וול"ד נחלתו מלשאריו ומוסיפין  
ונתתם את נחלתם שאריו לו. ולא דוקא מגרע ומוסיף דאם כן רבא נמי  
סיפין ודורשין דאשמו משמע ונתתם את נחלתו לומר מתתה ליה את האיש  
אל להיות נחלתו לשאריו לאותו האיש שגאס את שאריו כלומר את האיש  
הקדמת מביט שלימות להקדים הקרוב לשאריו אבל בשנינו ואחיות ליתא  
אחותה אהני לו לאשמועין דירש את אשתו ואהני אותה למעוטי אשה  
דאש על פסוק כמו שאמרתי דלא תקשי דאש לטופו: והאי פנה.  
משום דעיקר דרשא פקאן לו לעיל מירש אותה הלכך נקט ליה דליה  
דלית ליה גורשין ומוסיפין ודורשין ומוקי לה בשראזי אז הכא דבדמר  
נת נחלה ממטה למטה על ידי הבצל שירש את אשתו והוא משבט דאמר  
למטה אחר אלא לאחד ממשפחת מטה אביה כיצד אם תנשא אשה  
בן אלא אותה הבת לבשמות יירשנה בעלה ונחלת נחלת שבט דאבון  
אל לאחד ממשפחת מטה אביה מכאן שהבצל יורש את אשתו. ולקמיה  
מתייחס אחר מטה אביו ונמצא שגל וזוהי הוכחה נחלה אם תנשא לשבט  
שלו ובשביל סיבת הבצל לא אוהר רחמנא להנשא לשבט שלה אלא  
עמם ענתם בנו. מכלל דהיא על אלעזר: מנין היה לו לפנחם.  
מאז וכן מצינן: ויהי לו. ליתר ליה לשבט דכתיב לעיל מיניה ותלד לו  
וגור דמזבין בנתיב ויהא גבור וארס את מות יאיר מתתם וגו':

דבא מתשפתו כתיב, אלא היך ונתחם את נחמיו לקרבו אליו מתשפתו, ואלי שריא אטמו וכו' והסבירה למד לי אלא לאו לאשמעינן דבעל ירוש את אשיתו : ואמר ואלעזה בן אהרן סת כר יורשה פנחס, שאני דזלא לנחית וכו'.

[illegible]

1 כי ויברר בן השטף  
 יביר לתת לו שנים בן  
 אשר ימצא לו בן הד  
 ארשתה אנו לו שמש  
 הבקרה ברים כ  
 2 ואם אין אדם לאב  
 תחתא בן נחלתו לשאר  
 הרב אצלו נחלתו  
 ויש אהה ויהיה לבב  
 נחלתם ויהיה לבב  
 כאשר צוה ית משה  
 מכבר לו  
 3 וכל בן ירשת נחלת  
 משטות בן ישראל אב  
 משטות מטה אב  
 תהיה לאשה למקן ירשת  
 בני ישראל אש ירשת  
 אבתי  
 4 ולו אכל נחלת  
 אשר אב משטות אב מטה ב  
 נחלת מטה אבתי  
 אכבו בני ישראל

במדבר לו  
5 ולא תסב נחלה ממנו  
למטה אור כי את  
נחלתו ירבו מטה בני  
ישראל:  
6 ואלעזר בן אהרן מ  
חבריו אתו כנגבע פינחס  
בנו אשר נתן לו בזה  
אפרים:  
7 ושבע תוליד את יאשי  
ויהי לו עשרים חלול:  
ערם בארץ הגלעד:  
דברי הימים א כ ב

(ה) יושב"ם ד"ר יהודה חסיד  
ר' יחזקאל כהן ותיבת דב  
נחתה:

[illegible]